

Горска педагогика – забавна страничка за малки и пораснали деца

Неуморното птиче строител

През зимата намирането на храна за много от горските животни е трудно и те слизат в долините, където разчитат, че ще я намерят по-лесно. Там е и по-топло, и снегът не е толкова много. Не всички горски обитатели обаче се плашат от виелиците и студа. Такава е горската зидарка, която смело обикаля горите в търсене на семенца или червейчета.

Това малко птиче от разред Вrabчo-подобни се среща навсякъде из нашата страна, също и в умерените ширини на Европа и Азия. Представител е на цяло едно голямо семейство – Зидаркови, което се състои от 15 вида. От всички тях горската зидарка е най-разпространената. За разлика от своята посестрима – скалната зидарка, която обича да живее край скали и дефилета, тя обитава единствено горите, като се придържа най-вече към широколистните и смесените гори от всякакъв тип. Но може да я срещнете и в иглолистните гори, в градските паркове, в овощни градини и полукотрити местообитания с групи дървета, разположени мозаечно. Земеделските площи не я привличат, както и изцяло откритите места. Може да ви се стори едра птица, но всъщност телцето ѝ е малко и плоско. Ще я разпознаете по пепелявосивото ѝ оперение на гърба, а отдолу – по светлите, кремави краски с оранжев оттенък. Също и по черната ивица, която минава

през очите ѝ и свършва на тила ѝ. Опашката ѝ е къса, главата ѝ е едра. Знаете ли какъв е нейният начин на живот?

Горската зидарка е много енергична: прелита край дърветата, непрекъснато лази по тях и обикаля стволите им. От другите птици и най-вече от дърволазките я отличава способността ѝ да слиза по дървото с главата надолу с такава лекота, сякаш просто си ходи по земята. Клюнът ѝ, приличен на мънишко шило, е много здрав и с него тя успява да открива храна, да строи дома си и да го оформя по свой вкус така, както други птици не могат. При нужда стеснява или разширява отвора на своята хралупа, като го иззижда с кал и слюнка. Способна е да разшири и дооформи съвсем сама вътрешността на своя дом, като не забравя да го застеле с дървесни кори и трева. Именно заради тази особеност, с която я е дарила природата, хората са я нарекли „зидарка“. Но къде обича да гнезди това неуморно и лакомо пиле?

В началото на април, когато започва гнездовият период на тези птици, горската зидарка се настанява в дървесни (понякога и скалисти) хралупи, формирани се естествено или издълбани от кълвачи, както и в изкуствени закрити гнездилици. Тя е моногамен вид – така се наричат животните и птиците, които имат само един партньор и с него създават поколение. Женската зидарка снася от 6 до 9 яйца – бели, с червеникави петънца по черупките, които мъти сама в продължение на 14 – 17 дена. След излюпването на малките пиленца и двамата родители участват в изхранването им. Младите зидарки напускат гнездото, след като достигнат 25-дневна възраст.

Горската зидарка обича най-много насекомите. Лови червейчета, личинки, безгръбначни, летящи насекоми, които намира на земята и по кората на стволите и дебелия клон на дърветата. Когато дойдат есента и зимата и вече няма насекоми, тя преминава изцяло на семена, плодове и ядки. Ако направите къщичка за птици, знайте, че горската зидарка често ще я посещава в търсене на

семена. Но няма да търпи край себе си други претенденти за вкусните зрънца! В гората тя упорито пази своята територия и страшно се ядосва, когато види някой друг хвъркат гладник да обикаля любимите ѝ дървета. Започва да го гони!

Горската зидарка е приятелка на черния кълвач. Заедно със синигерите, на които често прави компания особено през зимата, изчаква той да обиколи дърветата и да се нахрани, след което минава по неговия път и проверява с клюна си всички направени от него дупки. Често там остават личинки, които кълвачът не е забелязал или не е могъл да улови. Или пък се възползва от направената от него дупка, за да търси по-лесно храна и да пести от силите си. Горската зидарка има навика да забива в дупки по дърветата или да закрепва в кората им различни ядки, включително и жълди. Така тя по-лесно ги разбива със силния си клюн и достига вкусната им сърцевина.

Знаете ли, че в България през 1987 г. горската зидарка е красяла една от сериите пощенски марки, посветена на разнообразието от птици в страната ни? Този вид не е застрашен от изчезване, но у нас е поставен под защита от Закона за биологичното разнообразие. Голямата заплаха за горската зидарка е изсичането на стари хралупести дървета, в които тя най-често построява гнездото си и отглежда своите малки.

Борислав БЕЛДЕВ
Снимки: интернет

**Разместете буквите на думите
под въпросите, за да откриете верните
отговори!**

1. По начина си на живот и уменията си да се катери по дърветата на коя друга горска птица прилича горската зидарка?

ЪРКАЗАДОВЪ

2. Какво обича да похапва горската зидарка, което е любима храна и на катерицата?

ИЛЖЪДЪ

3. Клюнът на горската зидарка е много здрав и силен и с него тя може да пробие дори заледената кора на дърветата през зимата. На какво прилича той?

ОШЛИ

1. Дърволазка, 2. Жълди, 3. Шило
Отговори: